

dette tydeliggjort i Loven. Forinden jeg gaar videre, skal jeg særlig fremhæve en Bestemmelse, nemlig i Udvalgets Endring Nr. 10, hvor det hedder, at hvor en Tiende allerede maatte være afløst, naar Loven træder i Kraft, bortfalder Stattepligten til Staten. Mod denne Bestemmelse er der i og for sig ikke noget at indvende, navnlig saaledes som den er affattet her, idet det udtryffeligt er sagt, at det, som er det afgørende med Hensyn til Stattepligtens Ophør, er Tiendepligtens Ophør. Det er jo givet, at naar man vil komme ind paa en Afløsning, efter dette Forslag, maa man ogsaa tage den Konsekvens, at hvor Tiendepligten maatte være falden bort, forinden Loven træder i Kraft, maa Skatten til Staten ogsaa ophøre. Jeg tror rigtignok, at det er meget saa Tilfælde, hvor man kan sige, at Tiendepligten er ophørt i de Tilfælde, hvor Tiendehyeren selv har erhvervet Tienden. Det er ikke Tilfældet med Kirketienden, for der kan Tiendepligten ikke ophøre, før Forpligtelsen til Vedligeholdelsen af Kirker o. s. v. ogsaa er ophørt. For Kongetiendens Vedkommende er Forholdet vistnok gennemgaaende det, at det ikke er Tiendehyeren som saadan, der har erhvervet Tienden, men derimod er det Gaardene og de større Parceller, der have erhvervet Tienden, medens de mindre Parceller her ere holdte uden for Samejerforholdet, og medens der altsaa bestaar nogen Del af Tiendepligten, kan Skatten jo ikke bortfalde; der maa man foretage en Afløsning af de saa smaa Tiender, der endnu ere tilbage. Smidlertid, det er rigtigt, hvad der staar her, og det kan jeg fuldstændigt tiltræde, men dog med den Endring, jeg har tilladt mig at foreslaa, nemlig at der i Stedet for „vedkommende Tiendekommissær“ kommer til at staa „Indenrigsministeren“, altsaa, at Afgørelsen af, om Tiendepligten virkelig er ophørt eller ikke, henlægges til Indenrigsministeren, fordi vi her have med Forhold at gøre, der dels ere af juridisk Karakter og dels i alt Fald ere saadanne, som ere meget vanskelige at bedømme, saa at det ikke er rigtigt at overlade Afgørelsen til vedkommende Tiendekommissær. Fremgangsmaaden ved Tiendeafløsningen vil jo ellers være den, at man begynder med at søge ved underhaands Forhandlinger at opnaa Enighed mellem Tiendehyerne — i alt Fald Flertallet af Tiendehyerne — og Tiende-ejeren. Hvis man paa den Maade kommer til Enighed, saa foreskriver Forslaget efter de Endringer, som Flertallet har stillet, at Overenskomsten skal forelægges for en Tiendekommissær. Jeg lægger megen Vægt

herpaa, fordi man kun ved at faa alle de afluttede Overenskomster forelagte for en saadan Tiendekommissær vil være sikker paa at bringe fuldstændig Orden i disse Forhold, og det offentlige er for sit Vedkommende ikke saa lidet interesseret i, at Afløsningerne foregaa paa en saadan Maade, at de ere fuldstændig i Orden. Dette fremgaar allerede deraf, at det offentlige jo har en Pligt til ved Udskiftninger at fordele Tienden, naar den er konstateret efter Loven af 1862, og denne Pligt falder bort, naar en Afløsning virkelig har fundet Sted. Derfor maa man ogsaa sikre sig, at der ikke foretages Afløsning paa en saa mangelfuld Maade, at det ikke bliver en virkelig Afløsning. Jeg tror i øvrigt, at denne Bestemmelse om Tiendekommissæren er meget heldig, fordi den, hvis Loven, som jeg haaber, faar gode Folger, vil lede til, at Tiendeafløsningskommissæren faar et vist praktisk Greb paa at bringe Enighed til Veje mellem Parterne og saaledes vil fremme Afløsningen i høj Grad. Naar nu Overenskomsten er indgaaet for Afløsningskommissæren, og Tiendehyerne vælge at betale kontant, saa er dermed Sagen i Orden; saa er der ikke andet tilbage end at besørge den fornødne Udsættelse i Pantebøgerne angaaende Tiendepligten, og det bliver Tiendehyernes egen Sag. Men saaledes vil det næppe gaa i mange Tilfælde. I de allerfleste Tilfælde vil det være saaledes, at Tiendehyerne eller i alt Fald en stor Del af dem ikke ville være i Stand til at udrede Afløsningssummen kontant, men ville blive nødt til at søge Laan, og her er da Flertallets Forslag saaledes, at det maa siges at være i høj Grad heldigt for Tiendehyerne. Det giver dem Anvisning paa dels at faa Tiendelaan af Statskassen og Tiendelaan paa overordentlig rimelige Villkaar, saaledes, at Laanene blive staaende uopsigelige i 60 Aar mod en bestemt halv-aarlig Ydelse, tillige saaledes, at Ydelserne betales sammen med Skatterne paa Amtstuen. Dette er en Vej, der kan følges i saa Henseende. Den anden indtræder, naar Tienden ejes af Staten eller Statsinstitutioner. Her vil det være en overflødig Omvej at give Tiendelaan, da Laanene i Virkeligheden vende tilbage til Statskassen. Her gaar man saa den Vej, at Afløsningssummen bliver indestaende i selve Ejendommen, men i øvrigt paa samme Villkaar som Tiendelaan. Da det nu kan tænkes, at Stiftelser og lignende Institutioner ville kunne ønske at afløse deres Tiende, saaledes, at de ikke fik udbetalt det kontante Beløb, men beholdt den staaende i Ejendommen fremdeles, gives